

ROZHODNUTIE

Ak sa stavebné orgány v rámci územného konania nevysporiadajú s občianskoprávnou námietkou týkajúcou sa vecného bremena súvisiaceho s pozemkom, na ktorom sa má uskutočniť stavba, v súlade s § 137 ods. 1 a 2 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov, rozhodnutie o umiestnení stavby je v rozpore so zákonom.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 19. januára 2012, sp. zn. 8 Sžp 6/2011)

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v K. podľa § 250j ods. 1 OSP zamietol žalobu žalobcu, ktorou sa domáhal zrušenia rozhodnutia žalovaného z 9. marca 2010, ktorým žalovaný zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil podľa § 59 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov rozhodnutie Mesta K. z 30. decembra 2009, ktorým rozhodlo Mesto K. ako stavebný úrad o umiestnení stavby „Autocentrum I.M. + veľkokapacitná garáž, na pozemku v katastrálnom území Južné mesto pre navrhovateľa – spoločnosť STILCAR, s.r.o., so sídlom R., K. (ďalej len „stavebník“).

V odôvodnení rozsudku krajský súd uviedol, že predmetom súdneho preskúmania bolo posúdenie správnosti postupu stavebných úradov, ktoré v územnom konaní posudzovali povahu vecného bremena zapísaného ako vecné bremeno „in rem“, hoci žalobca tvrdil že podľa dohody o vydaní nehnuteľnosti bolo zriadené vecné bremeno „in personam“. Súd poukázal na ust. § 135 ods. 2 OSP, že údaje z katastra nehnuteľností sú záväzné aj pre súd, pokiaľ sa nepreukáže opak. Súd zároveň poukázal na ust. § 59 zákona č. 162/1995 Z.z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon). Súd nemohol postupovať podľa § 135 ods. 2 OSP, ale musel rešpektovať zapísaný stav na predmetnom liste vlastníctva, z ktorého jednoznačne vyplýva, že vecné bremeno nebolo zapísané ako vecné bremeno patriace určitej osobe a preto správne orgány nepochybili, keď rozhodli o umiestnení stavby na pozemku. Zároveň rozhodol o trovách konania tak, že žalobcovi nepriznal náhradu trov konania, keďže v konaní nebol úspešný.

Proti predmetnému rozsudku podal podľa § 205 ods. 2 písm. c), d) a e) OSP v zákonnej lehote odvolanie žalobca, domáhajúc sa zmeny napadnutého rozsudku krajského súdu tak, aby odvolací súd zrušil rozhodnutie žalovaného z 9. marca 2010 a prvostupňové rozhodnutie Mesta K. z 30. decembra 2009 a vrátil žalovanému vec na ďalšie konanie. Podľa žalobcu sa súd mal vysporiadať s jeho námietkou spočívajúcou v predbežnej otázke, že zápis vecného bremena bol podľa dohody o vydaní nehnuteľnosti z 14. júla 1997 vecným bremenom „in personam“ a že správny orgán nemal vykonať zápis vecného bremena opravou rozhodnutia z 7. júna 2007, ktorým bolo zriadené vecné bremeno „in rem“. Ak by správne súd vyhodnotil predbežnú otázku týkajúcu sa zápisu vecného bremena, dospel by k záveru, že vecné bremeno, ktoré bolo zapísané rozhodnutím Správy katastra K. z 7. júna 2007, vôbec zapísané byť nemalo. Nesprávne súd postupoval aj v tom prípade, že navrhovateľom územného konania na umiestnenie stavby nie je vlastníkom pozemku, v prospech ktorého nie je zriadené vecné bremeno a toto nevyplynulo ani z dohody o vydaní nehnuteľnosti v roku 1997. Podľa názoru žalobcu rozhodnutie o existencii či neexistencii vecného bremena neprislúcha katastrálnemu úradu, ale iba súdu. Dňa 10. marca 2011 doplnil svoje podanie o žalobu podanú na Okresnom súde K.II pod sp. zn. 43C/34/2011 zo dňa 9. marca 2011, ktorou sa domáha určenia neexistencie vecného bremena, ktoré sa vzťahuje na parcelu v kat. území K., Južné Mesto. Zároveň žiadal priznať náhradu trov konania.

K podanému odvolaniu sa vyjadril stavebník – spoločnosť S., s.r.o. ako účastník konania, tak, že navrhol napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 246c ods. 1, veta prvá O.s.p. v spojení s § 10 ods. 2 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo (podľa § 246c ods. 1, veta prvá O.s.p. v spojení s § 211 a nasl. O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné. Deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.supcourt.gov.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený 19. januára 2012 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 O.s.p.).

Z odôvodnenia:

V správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, ktorými sa zakladajú, menia alebo zrušujú práva alebo povinnosti fyzických alebo právnických osôb.

Podstatou správneho súdnictva je ochrana práv občanov a právnických osôb, o ktorých sa rozhodovalo v správnom konaní; ide o právny inštitút, ktorý umožňuje, aby sa každá osoba, ktorá sa cíti byť rozhodnutím či postupom orgánu verejnej správy poškodená, dovolala súdu, ako nezávislého orgánu a vyvolala tak konanie, v ktorom správny orgán už nebude mať autoritatívne postavenie, ale bude účastníkom konania s rovnakými právami, ako ten, o koho práva v konaní ide.

Základným cieľom konania v správnom súdnictve podľa piatej časti druhej hlavy OSP (v rámci ktorého bolo vydaný aj napadnutý rozsudok krajského súdu) je preskúmať „zákonnosť“ postupov a rozhodnutí orgánov verejnej správy. Úlohou súdu v správnom súdnictve nie je nahradzovať činnosť správnych orgánov pri zisťovaní skutkového stavu, ale len preskúmať „zákonnosť“ ich rozhodnutí, teda to, či kompetentné orgány pri riešení konkrétnych otázok vymedzených žalobou rešpektovali príslušné hmotnoprávne a procesnoprávne predpisy. Inými slovami povedané, treba

vziať do úvahy, že správny súd „nie je súdom skutkovým“, ale je súdom, ktorý posudzuje iba právne otázky napadnutého postupu alebo rozhodnutia orgánu verejnej správy.

Úlohou krajského súdu v predmetnej veci bolo postupom podľa ustanovení druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku preskúmať zákonnosť postupu a rozhodnutia žalovaného správneho orgánu, ktorým potvrdil prvostupňové rozhodnutie príslušného stavebného úradu, Mesta K. z 30. decembra 2009, ktorým rozhodlo Mesto K. ako stavebný úrad o umiestnení stavby „Autocentrum I.M. + veľkokapacitná garáž, na pozemku v katastrálnom území Južné mesto pre stavebníka. a či toto rozhodnutie netrpí takými vadami, ktoré mohli mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia.

Územné konanie o umiestnení stavby upravuje § 32 a nasl. zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej v texte ako „stavebný zákon“).

Podľa § 137 ods. 1 až 4 stavebného zákona stavebné úrady vykonávajúce konanie podľa tohto zákona, sa pokúsia vždy aj o dosiahnutie dohody účastníkov pri tých námietkach, ktoré vyplývajú z vlastníckych alebo iných práv k pozemkom a stavbám, ale prekračujú rozsah právomoci stavebného úradu alebo spolupôsobiacich orgánov štátnej moci.

(2) Ak medzi účastníkmi konania nedôjde k dohode o námietke podľa odseku 1, ktorá, keby sa zistilo jej oprávnenie, by znemožnila uskutočniť požadované opatrenie alebo by ho umožnila uskutočniť len v podstatne inej miere alebo forme, odkáže stavebný úrad navrhovateľa alebo iného účastníka podľa povahy námietky na súd alebo na iný príslušný orgán a konanie preruší.

(3) Stavebný úrad určí lehotu, v ktorej sa musí predložiť dôkaz, že na súde, prípadne inom príslušnom orgáne bol podaný návrh na rozhodnutie v spornej veci. Ak návrh nebude v určenej lehote podaný, môže si stavebný úrad urobiť úsudok o námietke sám a rozhodnúť vo veci.

(4) V konaní, pri ktorom stavebný úrad nariaďuje vo verejnom záujme opatrenia podľa tohto zákona, a ak hrozí nebezpečenstvo z omeškania, urobí si sám úsudok o námietke, pri ktorej nedošlo k dohode, a vo veci rozhodne.

Z podkladov súdneho spisu, vrátane administratívneho spisu žalovaného, je zrejmé, že správne orgány v posudzovanej veci na základe skutkových zistení dospeli k záveru, že pre rozhodnutie o umiestnení stavby Autocentrum I.M.+ veľkokapacitná garáž boli splnené zákonné podmienky. Stavebné orgány oboch stupňov však v administratívnom konaní vôbec nerozhodli o občianskoprávnej námietke žalobcu, ktorú vzniesol v konaní, že na predmetnej nehnuteľnosti, na ktorej sa má stavba Autocentrum I.M. + veľkokapacitná garáž realizovať nie je zriadené vecné bremeno v prospech vlastníka a už vôbec nie v prospech stavebníka v súlade s § 137 ods. 1 a 2 stavebného zákona a preto nemožno považovať takéto rozhodnutie administratívnych orgánov oboch stupňov za rozhodnutie vydané v súlade so zákonom.

Administratívne orgány nemali zo zákona právomoc vysporiadať sa s touto námietkou žalobcu ako účastníka územného konania, nakoľko nevyzvali žalobcu na podanie žaloby v ním určenej lehote a úsudok o tejto veci si nemohli urobiť, keďže žiadnu lehotu žalobcovi na podanie žaloby na príslušný súd neurobili. Nesprávny je aj záver krajského súdu, ktorý vychádzal zo zapísaného vecného bremena v prospech vlastníka predmetnej parcely. Správny súd nie je súdom skutkovým, ktorý by mal oprávnenie rozhodovať o vznesenej námietke žalobcu v rámci súdneho prieskumu rozhodnutí správnych orgánov. Podľa odvolacieho súdu ide o takú vadu konania, ktorá má vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia, na ktorú musí súd v súlade s ust. § 250i ods. 3 OSP prihliadnuť z úradnej povinnosti. Preto nezostávalo súdu iné, než žalobou napadnuté rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť žalovanému na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Odvolací súd zároveň zdôrazňuje, že nie je možné pripustiť taký výklad zákona, ktorým by bolo možné postupovať v prípade danej námietky, ktorá je občianskoprávneho charakteru inak, než aké požaduje zákon a to vrátane procesného postupu správnych orgánov v danej veci.

Vychádzajúc zo stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu SR, odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že neoddeliteľnou súčasťou princípov právneho štátu zaručeného podľa čl. 1 ústavy je aj princíp právnej istoty. Tento spočíva okrem iného v tom, že všetky subjekty práva môžu odôvodnene očakávať, že príslušné štátne orgány budú konať a rozhodovať podľa platných právnych predpisov, že **ich budú správne vykladať a aplikovať** (napr. II. ÚS 10/99, tiež II. ÚS 234/03). Rešpektovanie princípu právnej istoty musí byť prítomné v každom rozhodnutí orgánov verejnej moci, a to tak v oblasti normotvornej, ako aj v oblasti aplikácie práva, keďže práve na ňom sa hlavne a predovšetkým zakladá dôvera občanov, ako aj iných fyzických osôb a právnických osôb k orgánom verejnej moci (IV.ÚS 92/09).

Z týchto dôvodov odvolací súd prvostupňový rozsudok krajského súdu podľa § 220 OSP zmenil a rozhodnutie žalovaného zrušil podľa § 250j ods. 2 písm. e) OSP a za použitia § 250i ods. 3 OSP.

O trovách konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods.1 O.s.p. tak, že žalobcovi, ktorý v tomto konaní mal úspech, priznal náhradu za zaplatené súdne poplatky vo výške 132 €. Trovy právneho zastúpenia žalobcovi nepriznal podľa § 151 ods. 2 OSP, nakoľko žalobca si ich výšku do troch pracovných dní od vyhlásenia rozhodnutia nevyčísľil v súlade s ust. § 151 ods. 1 OSP.

Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).